

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยที่รางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา ได้จัดขึ้นเพื่อสนองพระราชปรารภของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้มีกระแสพระราชดำรัสแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ล.ปิ่น มาลากุล) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ ว่ากระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาจัดรางวัลแก่นักเรียน ซึ่งเรียนดี ประพฤติดี และโรงเรียนที่จัดการศึกษาดี กระทรวงศึกษาธิการสำนักในพระมหากษัตริย์คุณเป็นล้นเกล้าฯ จึงได้ดำเนินการสนองพระราชปรารภและได้วางระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา เพื่อถือปฏิบัตินับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้นมา และได้แก้ไขปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๔

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“นักเรียน” หมายถึง ผู้เรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

“นักศึกษา” หมายถึง ผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับอุดมศึกษา และผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

“นักศึกษาพิการ” หมายถึง ผู้เรียนซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

“สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา” หมายถึง สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการหรือที่สอดคล้องกับหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

“สถานศึกษาระดับประถมศึกษา” หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา” หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“สถานศึกษาอาชีวศึกษา” หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

“สถานศึกษาวิชาชีพ” หมายถึง สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติ ทั้งของรัฐและของเอกชน และมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ชั่วโมง

“สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา” หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือปริญญา ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑

รางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา

ข้อ ๖ ให้มีรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา ดังนี้

๖.๑ นักเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

๖.๒ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญา และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

๖.๓ นักศึกษาพิการระดับอุดมศึกษาเฉพาะในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

การแบ่งการประเมิน ประเภท ลักษณะ จำนวนรางวัลและอื่น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๗ ผู้มีสิทธิเข้ารับการประเมินและคัดเลือกเพื่อรับรางวัลพระราชทาน

๗.๑ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และได้เข้าศึกษาในสถานศึกษาดังกล่าวเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี หรือ ๒ ภาคเรียน

๗.๒ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น หรือที่จบการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ในปีการศึกษาที่มีการประเมิน

๗.๓ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และได้เข้าศึกษาในสถานศึกษาดังกล่าวเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี หรือ ๒ ภาคเรียน

๗.๔ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรอนุปริญญาหรือปริญญาตรี ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และได้เข้าศึกษาในสถานศึกษาดังกล่าวเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปีการศึกษา

๗.๕ นักศึกษาพิการที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และได้เข้าศึกษาในสถานศึกษาดังกล่าวเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปีการศึกษา

ข้อ ๘ ในกรณีที่สถานศึกษาจัดการศึกษาหลายระดับ หลายประเภท ตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และหรืออุดมศึกษา ให้มีสิทธิส่งนักเรียน นักศึกษา เข้ารับการประเมินและคัดเลือกได้ทุกระดับ และทุกประเภท

หมวด ๒

รางวัลพระราชทานแก่สถานศึกษา

ข้อ ๙ ให้มีรางวัลพระราชทานแก่สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถานศึกษาวิชาชีพ โดยแบ่งการประเมิน ประเภท ลักษณะ จำนวนรางวัลและอื่น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๑๐ สถานศึกษาที่มีสิทธิเข้ารับการประเมินและคัดเลือกเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ต้องจัดการศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพในด้านวิชาการ การบริหารจัดการศึกษา และด้านอื่น ๆ ตามลักษณะเฉพาะ และประเภทของสถานศึกษานั้น ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่สถานศึกษาได้จัดการศึกษาหลายระดับ ให้มีสิทธิส่งเข้ารับการประเมินและคัดเลือกได้เพียงระดับเดียว

ข้อ ๑๒ สถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินและคัดเลือกจะต้องเป็นสถานศึกษาที่ไม่เคยได้รับรางวัลพระราชทาน หรือเคยได้รับรางวัลพระราชทาน แต่ต้องเว้นช่วงระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปีการศึกษา จึงจะมีสิทธิส่งเข้ารับการประเมิน

ในกรณีที่สถานศึกษาได้รับรางวัลพระราชทาน ๓ ครั้ง ภายใน ๑๐ ปี ให้ได้รับโล่รางวัลพระราชทาน หลังจากนั้นให้เริ่มต้นนับจำนวนครั้งที่ได้รับรางวัลใหม่

หมวด ๓

การดำเนินการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา

ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบอำนวยความสะดวกคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน

ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบดำเนินการคัดเลือกนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และคัดเลือกสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รับผิดชอบดำเนินการคัดเลือกนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) นักศึกษาวิชาชีพ สถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถานศึกษาวิชาชีพ

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับผิดชอบดำเนินการคัดเลือกนักศึกษาระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรี

เมื่อดำเนินการคัดเลือกแล้วเสร็จให้ทุกส่วนราชการส่งผลการคัดเลือกพร้อมเอกสารประกอบการคัดเลือกตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทาน ไปยังคณะกรรมการอำนวยการ เพื่อตัดสินผลการคัดเลือกต่อไป

ข้อ ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นรองประธาน ผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีสถานศึกษาอยู่ในความควบคุมดูแล ผู้อำนวยการสำนักที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มอบหมาย ผู้อำนวยการสำนักที่เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย ผู้อำนวยการสำนักที่เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษามอบหมาย ผู้อำนวยการสำนักที่เกี่ยวข้องในสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑๕.๑ พิจารณากำหนดประเภท ลักษณะ จำนวนรางวัลและอื่น ๆ

๑๕.๒ พิจารณาเสนอปลัดกระทรวงศึกษาธิการเพื่อกำหนดและประกาศหลักเกณฑ์และแนวทางการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทาน

๑๕.๓ ตัดสินผลการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน แล้วเสนอผลการตัดสินการคัดเลือกต่อกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อบูรณาการและนำความกราบบังคมทูลต่อไป

๑๕.๔ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามที่เหมาะสม

๑๕.๕ ดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่เหมาะสม เพื่อให้การคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ข้อ ๑๖. ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกประกอบด้วย

เลขาธิการเป็นประธาน ผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีสถานศึกษาอยู่ในความควบคุมดูแล และผู้ทรงคุณวุฒิ จากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นกรรมการ

ข้อ ๑๗ ให้คณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกตามข้อ ๑๖ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑๗.๑ จัดทำแนวปฏิบัติ วิธีการ และเครื่องมือการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทาน

๑๗.๒ กำกับการดำเนินงานและตรวจสอบผลการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา แล้วเสนอผลการคัดเลือกต่อคณะกรรมการอำนวยการระดับกระทรวงศึกษาธิการพิจารณา ตัดสินผล

๑๗.๓ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะกรรมการประเมิน คณะทำงานตามความเห็นสมควร ทั้งนี้ การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินในทุกระดับ ทุกประเภทต้องครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๗.๔ ดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์สุชาติ ชาติอารงเวช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๖

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อให้การมอบรางวัลพระราชทานแก่นักศึกษาธิการมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “นักศึกษาพิการ” ในข้อ ๔ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทาน แก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“นักศึกษาพิการ” หมายถึง ผู้เรียนซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด และจะต้องมีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา

นางสาวอาภรณ์ แก่นวงศ์
เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

นางสาวณัชชา ญาณฐิติวัฒนา
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

บรรณาธิการ

นางวัฒนาโสภี สุขสอาด
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบสวัสดิการและบริการนักศึกษา
สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

ผู้จัดทำ

นางพันธุ์ทิพา ยูวทองไท
นักวิชาการศึกษานานาชาติ
กลุ่มพัฒนาระบบสวัสดิการและบริการนักศึกษา
สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

กลุ่มพัฒนาระบบสวัสดิการและบริการนักศึกษา
สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
โทรศัพท์ 0-2610-5468, 0-2610-5418
โทรสาร 0-2354-5532, 0-2354-5460